

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin yksilöiden häirintää ja tappamista

Hakija

AgriKoskenniemi Oy. / Petteri Koskenniemi

Asia

Lupahakemus valkoposkikihanhien pelloilta karkottamiseen viljelyvahinkojen estämiseksi, Kouvolassa, Kymenlaaksossa.

Hakemus

Lupaa haetaan valkoposkikihanhien karkottamiseen viljelmiltä seuraavan tilan peltolohkoille: 286026021. Alue, jolle lupaa valkoposkikihanhien karkottamiseen haetaan, sijoittuvat valkoposkikihanhien arktisen muuton reitille Kouvolaan. Hakemuksen kattama peltoala on 127 hehtaaria. Hakemusalueella levähtää valkoposkikihanhia suurina parvina lintujen muuttokauden aikana jopa useiden viikkojen ajan.

Lupaa haetaan vuosille 2025–2030 ajalle 1.4.–31.5. ja 1.8.–31.10. Kevätmuutto on syysviljojen kasvuun lähdön kannalta kaikkein merkittävin ajankohta, ja mikäli valkoposkikihanhien syövät niiden kevätkasvun, on tuho taloudellisesti täysin kestävä. Syysmuutto tapahtuu samanaikaisesti syysviljojen karaistumisen aikaan, jolloin niiden pitäisi pystyä kasvattamaan juuristoa ja hyödyntämään kasvukauden viimeiset päivät talvea varten valmistautumiseen. Näin ollen syysmuutto on kevätmuuton ohella lähes yhtä merkittävä tuhoriski.

Lupaa valkoposkikihanhien karkottamiseen haetaan viljelmille aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi. Valkoposkikihanhien syövät kasvuston osittain tai kokonaan. Syysmuuton aikainen kasvuston tuhoaminen aiheuttaa usein vähintäänkin vakavan kasvushokin, jolloin kasvi alkaa talveen valmistautumisen sijaan luomaan uutta kasvustoa eikä siten tule kestäväksi pakkasia yhtä hyvin. Kevätmuuton aikainen tuho on usein lähes totaalista, joka tuhoaa sadon. Kevätkuivuus on vallitseva sääilmiö alueella, joten hanhituhoille alttiimmat syysviljat ovat ainoa vaihtoehto taloudellisen selviämisen kannalta.

Vahinkoja on tapahtunut vuodesta 2020 alkaen ja tilanne on viime vuosina pahentunut merkittävästi. Lisätyötä aiheuttaa karkoittaminen, joka vaatii useiden tuntien työn sekä aamulla, päivällä että illalla.

Lupaa haetaan karkotukseen kevät- ja syysmuuton aikana, myös kovaäänisin menetelmin. Mikäli on mahdollista myöntää lupia lintujen tappamiseen, haetaan lupaa myös tälle toimenpiteelle 50 linnulle. Valkoposkikihanhien populaatiossa esiintyy lähinnä yksittäisiä kanadanhanhia, jotka pystyy erottamaan helposti. Lisäksi kanadanhanhi on luvallinen riistalaji syysmuuton aikana. Monet muut aiemmin yleisetkin lintulajit kuten töyhtöhyypät ovat kärsineet valtavista valkoposkikihanhilaumoista, jotka tuhoavat niiden pesiä ja elinympäristöä, joten karkotusluvilla voidaan saada myös positiivisia vaikutuksia muuhun linnustoon.

Lausunnot

Karkotusmenetelmien tehokkuudesta ja karkotustoimien vaikutuksista levähtävään ja pesivään linnustoon on pyydetty Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausunto vuosina 2021–2024. Vuonna

2025 Luke ei ole nähnyt aiheelliseksi päivittää aiempaa lausuntoaan. Asian käsittelyn tukena käytetään siksi viime vuoden lausuntoa. Hakijaa on aiempien poikkeuslupahakemusten käsittelyn yhteydessä kuultu lausunnoista.

Lausunnon tiivistelmä

Yhteenvetona Luke toteaa, että tehokkuudeltaan kuolettavasti ampumalla ja paukkupatruunalla suoritettu karkotus ovat yhtä tehokkaita mitattuna hanhien käyttäytymisellä, tutkimusalueiden kumulatiivisella hanhien lukumäärällä, ja laidunnusvaikutuksella. Joissakin tilanteissa tai paikoissa kuolettavalla ampumisella on jonkin verran tehokkaampi vaikutus. Testatut karkotustoimenpiteet (paukkupatruuna, käsilaser ja kävely) eivät vaikuta pesimälinnustosta ainakaan töyhtöhyypän pesimämenestykseen, vaan näyttää jopa parantavan sitä. Jos alueella oli paljon hanhia, ja niitä karkotettiin joko äänettömästi tai paukkupatruunalla, oli peltokahlaajien pesintöjen onnistuminen todennäköisempää ja kuoriutuneita poikasia enemmän. Karkotus voi siis vähentää runsaan valkoposkihanhimäärän negatiivisia vaikutuksia peltokahlaajien pesintään.

Kuuleminen

Hakijaa ei ole kuultu Luken lausuntoon liittyen, sillä lausunnossa ei ole tapahtunut muutoksia.

Kuuleminen tärkeistä linnustoalueista

Hakijaa on kuultu hallintolain 34 §:n mukaisesti hakemusalueelle sijoittuvista tärkeistä lintualueista. Hakija toimitti vastineen sähköpostitse 7.3.2025.

MAALI-alueeksi määritelty peltoaukea on erittäin laaja, ja se on myöskin viljelyn kannalta erittäin merkittävä. Tilan taloudellisen selviämisen ja toisaalta myös ympäristön tilan kannalta (mm. ravinnehuuhtoumien vähentäminen, hiilensidonta) on tärkeää, että näillä lohkoilla kyetään viljelemään syysviljoja. Tilan kaikki MAALI-alueella sijaitsevat peltolohkot ovat aivan sen reunamilla, joten on perusteltua, että myös MAALI-alueella sijaitsevat peltolohkot hyväksytään normaalien karkotustoimien piiriin. Karkotustoiminnasta huolimatta MAALI-alueella jää vielä merkittävästi muiden tilojen luonnonhoitonurmia ja muita mahdollisia levähdyspaikkoja keskeisellä peltoaukealla. Tilan omille peltolohkoille ei ole tarkoitus perustaa lintupeltoja.

Määräykset, joita hakemus koskee

Valkoposkihanhi on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen ja vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. viljelmille aiheutuvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeus ei saa vaarantaa lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan valkoposkihanhien karkottamiseen valkoposkihanhia vahingoittamattomilla menetelmillä alla luetelluin ehdoin. Lupaa ei myönnetä valkoposkihanhien tappamiseen.

1. Lupa on voimassa vuosina 2025–2027.
2. Kevätmuuttokaudella valkoposkihanhien karkottaminen on sallittua aikavälillä 1.4.–31.5. Kevätmuuton aikana karkottamisessa on sallittua käyttää valkoposkihanhia vahingoittamattomia menetelmiä pois lukien kovaääniset äänipelotteet.

3. Syysmuuttokaudella valkoposkikihanhien karkottaminen on sallittua aikavälillä 20.8.–30.11. Syysmuuton aikana karkottamisessa on sallittua käyttää valkoposkikihanhia vahingoittamattomia menetelmiä mukaan lukien kovaääniset äänipelotteet. Luvanhaltijan tulee ottaa yhteyttä kuntaan ja tehdä tarvittaessa meluilmotus ennen äänitykin ja muiden kovaäänisten äänipelotteiden käyttöä.

Alue, jolla valkoposkikihanhia saa karkottaa

4. Karkotustoimia saa tehdä liitteessä 1 (A) luetelluilla kasvulohkoilla. Karkotustoimet on kielletty liitteessä 1 (B) luetelluilla kasvulohkoilla. Lupa koskee tilan tilatunnuksella olevia kasvulohkoja joulukuun 2024 tilanteen mukaisesti. Jos lohkojen pinta-aloissa tai sijoittumisessa tapahtuu muutoksia luvan voimassaoloaikana, lupa-alue ei laajene, pienene tai siirry uusille alueille. Lupa-alueen voi tarkistaa karttapalvelusta, joka löytyy osoitteesta:

<https://ely.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4468f6356dad4bcf99ef0be17c28adcd>

5. Valkoposkikihanhia ei saa karkottaa pelloilta, joilla niiden laidunnus ja lepääminen eivät aiheuta vakavaa vahinkoa. Tällaisia pelloja ovat puidut viljapellot, luonnonhoitonurmet, monimuotoisuuskasvit, lintupellot, pysyvästi viljelemättömät pellot, suojavyöhykkeet- ja kaistat, viherlannoitusnurmet ja kesantopellot. Valkoposkikihanhia saa kuitenkin karkottaa sellaisilta puidulta viljapelloilta, joilla puinnin jälkeen kasvava kasvusto on tarkoitus korjata (esim. kerääjäkasvi tai uudistettu nurmi).

Muut ehdot karkotustoiminnan toteutukseen

6. Karkotustoimenpiteitä saavat toteuttaa luvanhaltija ja hänen valtuuttamansa henkilöt. Luvanhaltija vastaa siitä, että kaikki karkotustoimenpiteiden suorittamiseen osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
7. Valkoposkikihanhien karkottamisessa voi käyttää koiraa, joka on ominaisuuksiltaan ja koulutustasoltaan toimintaan soveltuva, ja koko toiminnan ajan ohjaajan hallinnassa. Koira ei saa vahingoittaa valkoposkikihanhia, eikä muita alueella liikkuvia tai pesiviä rauhoitettuja lintuja. Koiran käyttämisessä tulee huomioida myös muu koiria koskeva lainsäädäntö.
8. Karkotusmenetelmiä ei saa kohdistaa muihin mahdollisesti samoilla peltoalueilla levähtäviin rauhoitettuihin lintulajeihin.
9. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.

Toimenpiteiden valvonta

10. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
11. Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
12. Jokaisen luvanhaltijan on vastattava kyselyyn luvan käytöstä ja sen vaikutuksista 1.11.–31.12. välisenä aikana jokaisen lupavuoden lopussa. Raportoiminen toteutetaan sähköisellä lomakkeella, jonka osoite on liitteessä 3. Raportissa tulee arvioida valkoposkikihanhien häirintämenetelmien käytön vaikutusta aiheutuneisiin satovahinkoihin ja toimenpiteistä mahdollisesti aiheutunutta haittaa muulle linnustolle.

Perustelut

Hakemusalue sijoittuu valkoposkikihanhien arktisen muuton reitille, ja valkoposkikihanhien levähtävät suurina parvina hakemuksen kohteena olevilla pelloilla. Hakemusalueen katsotaan tästä syystä olevan luonnonsuojelulain tarkoittama muuton kannalta tärkeä levähdysalue, jolloin valkoposkikihanhien häirintä vaatii luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan.

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja luonnonsuojelulain määräyksistä voidaan poiketa viljelmille aiheutuvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeuslupa myönnetään

valkoposkihanhiin karkottamiseen valkoposkihanhia vahingoittamattomilla menetelmillä. Lupaa ei ole perusteltua myöntää valkoposkihanhiin tappamiseen.

Lintudirektiivin artiklan 10 mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä lintujen aiheuttamien vahinkojen estämiseen tarkoitettujen menetelmien kehittämistä.

Vakavien vahinkojen aiheutuminen

Suomen kautta muuttavat valkoposkihanhet levähtävät ja laiduntavat arktisella muutollaan pääosin itäisen Suomen pelloilla, mutta viimeisimpien vuosien aikana suuria muuttotarvia on levähtänyt myös läntisemmässä Suomessa. Suurina parvina levähtävät ja laiduntavat valkoposkihanhet aiheuttavat vakavaa vahinkoa viljelyksillä. Vahingot kohdistuvat erityisesti rehunurmiin ja oraisiin.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Luvan myöntämisen edellytysten mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Esimerkiksi erilaisiin pelotteisiin (pelotinleijat, -pallot jne.) valkoposkihanhet tottuvat helposti. Valkoposkihanhiin aiheuttamaa vakavaa viljelyvahinkoja ei tämänhetkisen tiedon perusteella voida torjua muuten kuin karkottamalla valkoposkihanhet pelloilta erilaisilla karkotusmenetelmillä.

Lupa rauhoitettujen lintujen tappamiseen voidaan myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden aiheuttamaa vahinkoa ei voida torjua muilla keinoilla. Korkeimman hallinto-oikeuden valkoposkihanhiin ampumista koskevan päätöksen KHO 2015:104 mukaan ampumiselle vaihtoehdoisen vahingontorjuntakeinon on oltava tehokas eli vähennettävä merkittävästi vakavaa vahinkoa ollakseen tyydyttävä. Toisaalta tyydyttävän vaihtoehdon tulee olla taloudellisessa mielessä ja muutenkin toteuttamiskelpoinen.

Poikkeuslupaa ei voida myöntää valkoposkihanhiin kuoliaaksi ampumiseen, sillä Luken tutkimustulosten ja Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen (2633/2023) mukaan ampumiselle vaihtoehdoisen karkotuskeinon, paukkupatruunan, käyttö on toimiva karkotuskeino ja muu tyydyttävä ratkaisu valkoposkihanhiin kuoliaaksi ampumiselle. Aiemmillä poikkeusluvilla myönnetyn kuoliaaksi ampumisen tavoitteena ei ole ollut valkoposkihanhiin kannan säätely, vaan niiden pelottelu ja karkottaminen viljelmiltä.

Luken tutkimuksen mukaan paukkupatruunakarkotus on yhtä tehokasta kuin kuolettavasti tehty karkotus. Tutkimustulokseen liittyvästä epävarmuudesta huolimatta Luke ei viittaa siihen, että paukkupatruunalla tapahtuva karkottaminen toimisi tavoitellun karkotusvaikutuksen kannalta riittämättömällä tavalla tai ainakaan olennaisesti huonommin kuin kuoliaaksi ampuminen. Joissakin tilanteissa tai paikoissa kuolettavalla ampumisella voi olla jonkin verran tehokkaampi vaikutus, mutta tutkimustietoa siitä, mitkä tällaiset tilanteet ja paikat ovat, ei ole. Menetelmien kustannustehokkuudesta ei ole tarkkaa tietoa, mutta kuoliaaksi ampumisen kustannuksia lisää ainakin ampumisturvallisuudesta huolehtiminen.

Tämänhetkisen käytettävissä olevan tiedon mukaan aktiivinen karkottaminen eri menetelmien yhdistelmällä (lähestyminen, käsilaser, koirat, BirdAlert-karkotin, paukkupatruuna) on tehokasta, ja vähentää hanhiin laidunnusta nurmipelloilla, mutta se vaatii organisoitua, päätoimista ja jatkuvaa karkottamista ja hanhiin valvontaa suhteellisen rajatulla alueella auringonnoususta auringonlaskuun. Valkoposkihanhiin karkottaminen millä tahansa menetelmällä edellyttää toistoa.

Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta (15/2022) sisältää mahdollisuuden hakea ELY-keskukselta avustusta rauhoitettujen lintujen aiheuttamien viljelyvahinkojen torjumiseen. Lisäksi uuden CAP-kauden alettua vahinkoalueille on mahdollista perustaa ympäristösitoumuksen lohkokohtaisena toimenpiteenä lintupelloja. Hyvin toimiva satovahinkojen torjunta edellyttää kokonaisvaltaista ratkaisua niin, että karkotustoimien lisäksi hanhille osoitetaan niille houkuttelevia ja levähtämiseen ja laiduntamiseen soveltuvia pelloja (lintupellot), jossa hanhet voivat ruokailla rauhassa ilman häirintää. Lintupellot eivät näin ole vaihtoehtoinen menetelmä karkotustoimenpiteille vaan osa ratkaisua. Karkottaminen on toimivinta,

kun valkoposkihanhet voivat karkotetuksi tultuaan siirtyä ruokailemaan alueelle, jolla ne eivät aiheuta vakavaa vahinkoa ja jossa saatava ravinto on hanhille erityisen houkuttelevaa.

Valkoposkihanhen suotuisa suojelutaso ja vaikutukset muihin luontoarvoihin

Lupaehtojen mukaisesti toteutettu valkoposkihanhiin häiritseminen ei heikennä valkoposkihanhen suotuisaa suojelutasoa. Luvalla ei sallita valkoposkihanhiin vahingoittamista tai tappamista.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinin kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Oikeuskäytännön mukaan häirintää on pidettävä tahallisuutena, jos siitä aiheutuu luonnonsuojelulain tarkoittamaa häiriötä, vaikka toiminnan varsinaisena tavoiteltuna tuloksena ei olisi häiritseminen (KHO:2022:37, KHO:2015:124). Valkoposkihanhiin karkottamisesta aiheutuva häiriö muiden lajien pesintään ja muuttolevähtämiseen on otettava huomioon ja arvioitava luonnonsuojelulain kieltämänä tahallisuutena häirintänä, vaikka toimenpiteiden varsinaisena tavoitteena ei olisi häiritä muita lajeja kuin valkoposkihanhia.

Lintudirektiivin 13 artiklan mukaan lintudirektiivin nojalla toteutetut toimenpiteet eivät saa johtaa artiklassa 1 tarkoitettujen lintulajien nykyisen suojelutilanteen heikkenemiseen. Luonnonsuojelulain 1 §:n mukaan luonnonsuojelussa on tähdättävä luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen.

Luke on tutkinut äänettömän- ja paukkupatruunakarkotuksen vaikutuksia pesimälinnustoon ja lepäileviin lintuihin. Pesimälinnuista tutkittiin kuovia ja töyhtöhyppää. Luken lausunnon mukaan karkotustoimenpiteet vaikuttavat positiivisesti töyhtöhyppien ja kuovien pesimämenestykseen. Karkottaminen voi vähentää petojen määrää sekä hanhiin tallomisesta ja suojakasvillisuuden laiduntamisesta aiheutuvia pesätuhoja. Lausunnon mukaan vaikutus levähtävään linnustoon riippuu lajeista ja etäisyydestä.

Valkoposkihanhiin kevätkuutto sijoittuu lintujen lisääntymisen onnistumisen kannalta kriittiseen ajankohtaan ja karkottaminen millä menetelmällä tahansa edellyttää toistoa. Kun otetaan huomioon kevätkuuton aikaisen levähdys- ja ruokailurauhan merkitys lintujen pesimämenestykseen, ja se, että pesinnän häiriintyminen voi olla mahdollista karkotusalueiden läheisyydessä pesivillä linnuilla, laaja-alaisesti toteutettavia ja vaikutuksiltaan vaikeasti rajattavia kovaan ääneen perustuvia karkotustoimia ei voida sallia keväällä. Karkotuksen vaikutuksista muihin linturyhmiin kuin peltokahlaajiin, kuten sorsiin, ei ole tutkimustietoa. Koväänisen karkottamisen vaikutuksia ei tunneta vielä riittävästi, jotta muulle linnustolle aiheutuva häiriö alueella voitaisiin sulkea pois. Peltokahlaajien pesimämenestystä voi parantaa myös ääneton valkoposkihanhiin karkottaminen.

Asiaa käsiteltäessä on otettu huomioon aiemmin myönnetty ja edelleen voimassa olevat poikkeusluvut valkoposkihanhiin karkottamiseen sekä edelleen vireillä olevat vastaavat poikkeuslupahakemukset. Koska poikkeuslupia on haettu ja myönnetty varsin laajoille alueille, on lupia käsitellessä tullut varmistaa, että valkoposkihanhiin keskeisellä muuttoreitillä säilyy soveltuvia levähdysalueita valkoposkihanhille sekä muille ko. alueilla muuttolevähtäville lintulajeille.

Käsittelyn yhteydessä hakemusalue on tarkastettu tärkeiden linnustoalueiden osalta. Jos hakemusalueella sijaitsee tiedossa olevia ja tunnistettuja maakunnallisesti tärkeitä lintualueita, on karkotustoimintaa näillä alueilla tarvittaessa kielletty. Hakemusalueen peltolohkoja sijoittuu Ratulan pellot MAALI-alueelle, johon liittyen hakijaa on kuultu. Hakijan vastineesta huolimatta karkotus on kielletty Ratulan pohjoisosan pelloilla, mutta ei koko MAALI-alueella. Lupa-alueen määrittely on tehty yhdessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa.

Jotta karkotustoimenpiteiden ulkopuolelle jätettävät peltoalueet toimitaisivat valkoposkihanhiin ja muiden lintulajien levähdysalueina, on karkotuksesta vapaat peltoalueet olleet tarkoituksenmukaista osoittaa niille alueille, joiden tiedetään soveltuvan levähtämiseen. Toimenpiteitä rajattaessa ei ole ollut luonnontieteellisiä perusteita arvioida, että hanhille ja muulle lajistolle säilyisi riittävästi sopivia ruokailu- ja levähdysalueita näiden lajeille tärkeiksi esitettyjen alueiden ulkopuolelta.

Käsittelyn yhteydessä tunnistetuilla lintujen levähdysalueilla on kielletty kaikki karkotustoimet, jotta linnuille jää alueelle häiriöttömiä levähdysalueita. Keväällä äänipelotteiden käyttö on kielletty kaikilla hakemusalueen pelloilla eli myös levähdysalueiksi tunnistettujen alueiden ulkopuolella. Keväinen äänipelotteiden käyttö on kielletty, koska Luken tutkimuksissa ei ole voitu osoittaa kuin kuovien ja töyhtöhyppien osalta, että niiden pesintä ei häiriinny äänipelotteiden käytöstä. Muiden lajien pesimärauhan turvaamiseksi äänipelotteen käytön kieltäminen keväällä on edelleen perusteltua ja tarpeen.

Karkotustoimenpiteitä ei saa kohdistaa muihin alueilla levähtäviin lintulajeihin. Karkotustoimien toteuttamista on rajattu ajallisesti. Karkottamistoimenpiteet on sallittu vain niinä ajankohtina, johon valkoposkikihanhien muutto pääasiallisesti ajoittuu, jotta toimenpiteillä olisi mahdollisimman vähäinen vaikutus alueen muulle levähtävälle ja pesivälle linnustolle. Syysmuuttokaudella äänipelotteiden käytön saa aloittaa 20.8., jolloin alkaa myös vesilintujen metsästys.

Lupaehtojen perustelut

Lupa myönnetään vuoden 2027 syysmuuttoon asti voimassa olevana. Luonnonolot alueella eivät ole muuttumattomia, mistä valkoposkikihanhien arktisen muuton levähdysalueiden siirtyminen Venäjän Karjalasta ja Suomen eteläpuolisista maista Suomen puolelle on esimerkki. Kolmen vuoden jälkeen lupaehtoja voidaan tarkastella uudelleen.

Koska karkottaminen ja lentoon ajaminen lisää valkoposkikihanhien kokemaa stressiä ja ravinnon tarvetta, on turhan valkoposkikihanhien karkottamisen välttäminen yksi tapa pienentää valkoposkikihanhien aiheuttamia satovahinkoja. Lisäksi valkoposkikihanhien häiritseminen on sallittua ainoastaan niillä pelloilla, joilla ne aiheuttavat vakavaa vahinkoa viljelyksille. Karkotustoimet on tämän takia kielletty puiduilla sänkipelloilla ja pelloilla, joilta ei korjata satoa, sillä laiduntaminen ja levähtäminen tällaisilla pelloilla eivät aiheuta vakavaa vahinkoa.

Luvanhaltija on velvoitettu raportoimaan luvan käytöstä vuosittain syysmuuttokauden jälkeen koko vuoden karkotuskokemuksiin ja -tehoon perustuen. Toimenpiteitä tehtäessä lupa on oltava mukana ja pyydettyessä se on esitettävä luvallisen toiminnan osoittamiseksi. Poikkeuslupien käyttöä valvotaan raportointitietojen ja tarvittaessa maastovalvonnan avulla.

Selvitykset ja aineistot, joita on hyödynnetty asian käsittelyssä

Ruokaviraston peltolohkorekisteri (2/2024)

Natura 2000 -alueiden sijainti ja suojeluperusteet

Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (BirdLife Suomi ry:n alueellisten lintuyhdistysten raportit)

BirdLife Suomi ry:n koostama valkoposkikihanhivaintoaineisto

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan unionin direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY) artikkelit 1, 5, 9, 10, 13

Hallintolaki (434/2003) 34 §, 59 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomais toiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Valkoposkikihanhien muuttokausi on pian alkamassa ja hanhet voivat aiheuttaa vakavan satovahingon hakemuksen kohteena olevilla pelloilla nopeasti parven laskeutuessa pelloille levähtämään ja laiduntamaan. Jotta vakavat satovahingot saataisiin torjuttua, tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin tarvittaessa voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Liisa Maanpää ja ratkaissut Tapio Aalto.

Liitteet

Liite 1. Lupa-alueen kasvulohkot

Liite 2. Valitusosoitus

Liite 3. Karttapalvelu, raportointilomakkeiden osoitteet ja ohje raportointiin

Linkki karttapalveluun

Alla olevan linkin kautta pääsee karttapalveluun, jossa voi tarkastella valkoposkikihanhien viljelyksiltä karkottamiseen myönnettyjen poikkeuslupien lupa-alueita.

<https://ely.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4468f6356dad4bcf99ef0be17c28adc>

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Luonnonvarakeskus kirjaamo@luke.fi

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kirjaamo.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi

Kaakkois-Suomen poliisilaitos kirjaamo.kaakkois-suomi@poliisi.fi

Kouvola kirjaamo@kouvola.fi

SLL Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri saimaa@sll.fi

Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys juhis973@gmail.com , antto.makinen@gmail.com

Suoritemaksu 316 €

Liite 1, lupa-alueen kasvulohkot(A) Kasvulohkot, joilla karkottaminen on sallittu

Lohkot on lueteltu tilatunnuksittain kasvulohkonumeron mukaisessa suuruusjärjestyksessä (tilatunnus:kasvulohko):

286026021:440031305A, 286026021:440031305B, 286026021:440031406A,
286026021:440031406B, 286026021:440031507A, 286026021:440031507B,
286026021:440031810A, 286026021:440031911A, 286026021:440032012A,
286026021:440032113A, 286026021:440032315A, 286026021:440032416A,
286026021:440032517A, 286026021:440032618A, 286026021:440032921A,
286026021:440080714A, 286026021:440081219A, 286026021:440081825A,
286026021:440122039A, 286026021:440122039B, 286026021:440122140A,
286026021:440122241A, 286026021:440122241B, 286026021:440122342A,
286026021:440122443A, 286026021:440122544A, 286026021:440122645A,
286026021:440122645B, 286026021:440219039A, 286026021:440238035A,
286026021:440412029A, 286026021:440412130A, 286026021:440419507A,
286026021:440438196A, 286026021:440608756A, 286026021:440614315A

(B) Kasvulohkot, joilla karkottaminen on kielletty

Lohkot on lueteltu tilatunnuksittain kasvulohkonumeron mukaisessa suuruusjärjestyksessä (tilatunnus:kasvulohko):

286026021:440033022A, 286026021:440033224A, 286026021:440219140A,
286026021:440219241A, 286026021:440380505A, 286026021:440380606A

Tämä asiakirja VARELY/1071/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1071/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 04.04.2025 14:39

Ratkaisija Aalto Tapio 04.04.2025 14:42

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Itä-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio

Puhelin: 029 56 42502

Telefax: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Liite 3

Karttapalvelu

Päätöksessä ei ole lupakarttaa, vaan lupa-alue on esitetty liitteenä olevalla lohkolistauksella. Lupa-alueita voi tarkastella kartalla osoitteessa:

[Valkoposkihanhiin karkottamiseen viljelyksiltä myönnettyjen poikkeuslupien lupa-alueet 2024 / Beviljade undantagstillstånds tillståndsområden för fördrivning av vitkindad gås från odlingar 2024. \(arcgis.com\)](https://arcgis.com)

Käyttöohje: Voit suurentaa/pienentää karttaa käyttämällä +/- -painikkeita sekä liikkua kartalla haluamallasi tavalla. Sivun vasemmasta laidasta löydät *Selitteen*, *Tiedot*, *Karttatasoluettelon* ja *Kyselyominaisuuden*. Kyselyominaisuudella voit kätevästi hakea omaa päätöstäsi koskevat peltolohkot. Paina harmaalla pohjalla olevaa suurennuslasin kuvaa, kirjoita avautuvaan ikkunaan päätöksen oikeasta yläkulmasta löytyvä lupanumero ja valitse *Käytä*. Karttanäkymä tarkentuu näyttämään peltolohkot, joita päätös koskee. Nämä lohkot on myös reunustettu mustalla, jotta ne on helppo erottaa. Mikäli lohkoja on yli tuhat, kaikki niistä eivät näy kartalla automaattisesti. Tällöin tulee painaa tekstin *Näytetyt kohteet* oikealla puolella olevaa alaspäin osoittavaa nuolta, jolloin loput lohkoista latautuvat. Yksittäistä lohkoa kartalla klikkaamalla saat ponnahdusikkunaan tiedot lohkolta sallituista toimenpiteistä. Lisäksi voit laittaa eri karttatasoja päälle ja pois klikkaamalla niitä karttatasoluettelossa. Voit halutessasi ottaa kartasta esimerkiksi kuvakaappauksen/näyttökuvan, jos haluat tulostaa kartat maastoon mukaan. Karttaa voi tarkastella myös puhelimella tai tabletilla. Sivun voi tallentaa kirjanmerkiksi tai suosikiksi, jotta löydät sen helposti uudelleen. Jos kartta ei lataudu, päivitä sivu tai avaa kartta uudelleen linkin kautta.

Raportointilomakkeen osoite ja ohje raportointiin

Poikkeuslupan lupaehtojen mukaan valkoposkihanhiin karkottamisesta on raportoitava vuosittain vuoden lopussa tehtävällä yleisraportilla koko vuoden aikana tehdystä valkoposkihanhiin karkotuksesta ja sen tehosta.

Yleisraportointi tehdään sähköisellä lomakkeella, joka löytyy osoitteesta:

<https://link.webropol.com/s/vuosiraportti>

Lupaehtojen mukaan raportointi tulee tehdä vuosittain 1.11.–31.12. välisenä aikana lupavuoden lopussa. Raportissa tulee 1) arvioida häirintämenetelmien käytön vaikutusta aiheutuneisiin satovahinkoihin ja 2) arvioida toimenpiteistä muulle rauhoitetulle linnustolle aiheutuvaa haittaa.